

17.5.2017

Julkisen hallinnon ICT-osasto
Yhteinen tiedon hallinta -hanke

Tunnuskäytänteet julkisessa hallinnossa -työryhmän asettaminen Yhteinen tiedon hallinta -hankkeeseen

Asettaminen

Valtiovarainministeriö asettaa *Tunnuskäytänteet julkisessa hallinnossa* -työryhmän Yhteinen tiedon hallinta -hankkeeseen.

Toimikausi

Määräaikaisen asiantuntijatyöryhmän toimikausi on 1.6.2017 – 31.12.2017.

Tausta

Digitalisoidaan julkiset palvelut on yksi pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman kärkihanke. Tavoitteena on rakentaa julkiset palvelut käyttäjälähtöisiksi ja ensisijaisesti digitaalisiksi toimintatapoja uudistamalla. Digitalisaatio on hallituksen strategian läpileikkaava teema ja se nähdään yhtenä avainkeinoista julkisen hallinnon tuottavuusloikassa. Kärkihankkeessa sitoutetaan julkinen sektori automatisoimaan ja digitalisoimaan toimintatapansa.

Yhteinen tiedon hallinta -hanke (YTI, VM075:00/2016) on *Digitalisoidaan julkiset palvelut* -hankkeen toimenpidekokonaisuus, jossa keskiössä on tieto, sen sisältö ja käyttö. Tavoitteena on vahvistaa periaatetta ja toimintatapaa, että samaa tietoa kysytään vain kerran ja hyödynnetään monipuolisesti. Julkisen hallinnon toimijoiden näkökulmasta kehitystyössä on kyse siitä miten digitalisoidaan myös tiedontuotannon taustaprosessit. Samalla vahvistetaan kansalaisen oikeutta omiin tietoihin ja viranomaisen mahdollisuuksia käyttää tietoa. Kehitystyöllä on vahva liitos tiedonhallinnan yleislainsäädännön valmisteluun.

Hanketoimenpiteiden lopullisena päämääränä ovat hallitusohjelman mukaisesti käyttäjälähtöiset, helposti saatavat digitaaliset julkiset palvelut.

Päämäärän edistämiseksi hankkeen tavoitteita ovat:

- järjestelmällisesti ja tavoitteellisesti johdettu tiedon määrittely ja hallinta
- tietoon perustuvan päätöksenteon tuki
- kansalaisten omien tietojen hyödyntäminen ja tiedon jakelun parantaminen

Sähköisesti allekirjoitettu | Signerad elektroniskt | Signed digitally

Hankkeessa toteutettava työ on kuvattu tarkemmin hankesuunnitelmassa.

Asetettavan työryhmän työn tavoitteena on tukea julkisen hallinnon digitalisoitumiskehitystä ja tehostaa erityisesti toimintatapojen ja tiedon yhteentoimivuutta. Hallitusohjelmaan kirjattu tavoite kysyä samaa tietoa vain kerran niin kansalaiselta, yrityksiltä kuin muilta viranomaisilta vaatii tehokkaita yhteisiä tiedon hallinnan toimintatapoja, joista yksi on pysyvien tunnusten käyttö ja hallinta. Pysyvien tunnusten käytännön kehittäminen edellyttää sekä yhteistä sopimista että tarvittavien tunnuspalveluiden tuottamista.

Digitalisoitumisen ja sähköisen palvelukehityksen kannalta on keskeistä, että palvelun tuottamiseksi käsiteltävät monimuotoiset tietoaineistot voidaan yksilöidä pysyillä tunnuksilla ja että liitetyt tunnukset säilyvät ja kohdentuvat luotettavasti. Tunnuksen pysyvyydellä tässä yhteydessä tarkoitetaan, että tunnus on itsenäisesti tulkittavissa ja linkitys ohjattavissa hallitusti oikeaan sijaintiin ja aineistoon. Tiedon yksilöinti on osatekijänä sekä tiedon laadussa että sen todistusvoimaisuudessa läpi tiedon elinkaaren ja yli organisaatorajojen sekä myös sen jälkeen, kun tietoa ylläpitävät järjestelmät ovat muuttuneet ja aineisto siirtynyt säilytettäväksi.

Yksiselitteinen ja luotettava digitaalisessa muodossa olevan aineiston yksilöinti tukee merkittävästi julkisen hallinnon informaation välittämistä organisaatorajat ylittävissä prosesseissa. Aineistojen hyödyntäminen mahdollistuu ja tehostuu kun ne voidaan luotettavasti yksilöidä tunnusten avulla. Tavoitetilan saavuttaminen edellyttää, että toimijoilla julkisessa hallinnossa on yhteiset toimintasäännöt tietoaineistojen yksilöintiin ja yksilöinti integroituu tiedon muodostamisen, hallinnan ja ohjauksen prosesseihin. Oleellista on tiedon ja tietoaineiston identifointi sen syntyhetkellä, sillä näin sen jakelu on helpompaa ja luotettavampaa kuin tilanteessa, jossa se on jo ehtinyt kopiaitua.

Pysyvien tunnusten hallinta on osa julkisen hallinnon arvokkaiden tietoaineistojen ja tietovarantojen käyttöä ja informaatioekosysteemin kasvupohjaa.

Työryhmän tehtävät

Asetettavan työryhmän tehtävänä on:

- Laatia kokoava nykytilaselvitys julkisessa hallinnossa käytössä olevista tunnus/tunnistejärjestelmistä.
- Määrittää yhteinen tunnus/tunnistekäytäntö julkiseen hallintoon siten, että se tukee ja voi toimia nykyisten eri hallinnonaloilla vakiintuneiden tunnusjärjestelmien rinnalla. Esityksen tulee tukea julkisen hallinnon toimijoiden mahdollisuutta yksilöidä tietoaineistot tai muut yksilöinnin kohteet jo niiden syntyvaiheessa. Linjaukset ovat yksi tietopoliittisista toimista toimintatapojen ja tiedon yhteentoimivuuden tehostamisessa.
- Laatia ehdotus tunnusten tuottamisen, hallinnan ja tulkinnan edellyttämistä vastuista ja vastuutahoista julkisen hallinnon yhteisen tunnus/tunnistekäytännön hallinnoimiseksi.
- Kuvata tarvittaessa tunnusten/tunnisteiden muodostamiseen ja/tai hyödyntämiseen liittyvät kehitystarpeet uusien palveluiden tuottamiseksi.

Työryhmän tehtävänannon ulkopuolelle rajataan henkilötunnukset/tunnisteet. Työryhmä tekee laadittavien linjausten osalta yhteistyötä henkilötunnuksiin

liittyvästä kehitystyöstä vastaavien tahojen kanssa.

Organisointi

Työ toteutetaan osana *Yhteinen tiedon hallinta* -kärkihanketta, jota ohjaa valtiovarainministeriö. Tämä julkisen hallinnon ja muistiorganisaatioiden tiedon hallinnan asiantuntijoista koostuva työryhmä asetetaan osaksi tätä kärkihanketta. Sen työtä ohjaa Yhteinen tiedon hallinta -hankkeen projektiryhmä. Projektiryhmä raportoi hanketta ohjaavalle valtiovarainministeriön JulkICT-osastolle, joka hyväksyy työn. Työryhmän linjausehdotuksista voidaan pyytää lausunnot ja/tai käyttää muita julkisen hallinnon yhteisiä käsittelymenettelyitä, esimerkiksi JHS-suosituksia.

Työryhmän työtä koordinoi sen puheenjohtaja yhdessä Yhteinen tiedon hallinta -hankkeen vastuutahon kanssa. Työryhmän työhön osallistutaan osana oman organisaation virkatyötä. Selvitystyön toteuttamiseksi ja työssä tuotettavien ohjeiden ja linjausten dokumentointiin työryhmällä on käytössään editori. Editori toimii myös ryhmän sihteerinä. Valtiovarainministeriö vastaa työryhmän tarvitsemista hankinnoista, kuten esimerkiksi editorin asiantuntijatyön hankinta.

Työryhmän työ organisoidaan liitteenä esitetyn projektisuunnitelman mukaisesti.

Työryhmän kokoonpano:

Puheenjohtaja: Mikael Vakkari, Helsingin kaupunki
Varapuheenjohtaja: Markus Rahkola, VM

Editori/sihteerit: VM:n hankkima asiantuntija, Pekka Nieminen, Netum

Jäsenet:

Sami Tikkanen, Vihdin kunta
Juha Hakala, Kansalliskirjasto
Markus Merenmies (varalla Satu Sorvali), Kansallisarkisto
Torbjörn Lundkvist, Kansaneläkelaitos
Janne Juhala (varalla Päivi Karkkola), Liikenteen turvallisuusvirasto
Veijo Pätynen (varalla Miira Pelkonen), Maanmittauslaitos
Joonas Mäkinen (varalla Katarina Repo), Opetushallitus
Jari Lehtonen, Terveystieteiden tutkimuskeskus
Saija Ylönen, Tilastokeskus
Petri Roponen (varalla Nina Wiiala), Väestötietokeskus
Jouni Tuominen, Helsingin yliopisto / Helsinki Centre for Digital Humanities

ICT-johtaja, ylijohdaja

Anna-Maija Karjalainen

Neuvotteleva virkamies

Anne Kauhanen-Simanainen

Liitteet

Liite 1. Työn projektisuunnitelma *Tunnuskäytännöt julkisessa hallinnossa -
linjaukset ja kehitysehdotukset* 05.04.2017

Jakelu

Valtiovarainministeriö
Valtioneuvoston kanslia
Suomen Kuntaliitto ry
Kansalliskirjasto
Kansallisarkisto
Kansaneläkelaitos
Liikenteen turvallisuusvirasto
Maanmittauslaitos
Museovirasto
Opetushallitus
Terveystieteiden tutkimuskeskus
Tieteen tietotekniikan keskus Oy
Tilastokeskus
Väestötietokeskus
Helsingin kaupunki
Helsingin yliopisto / Helsinki Centre for Digital Humanities

Tiedoksi

Yhteinen tiedon hallinta -projektiryhmän jäsenet
Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta (JUHTA)
Tietohallinnon kehittämis- ja koordinaatioryhmä
(TIETOKEKO)